

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. IX. Quænam cadant sub meritum: Vbi peculiariter de primâ gloriâ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

quidam ergo dignificare similiter poterit actum naturalem. Respondetur gratiam, cum sit qualitas, respicere connaturaliter aliquod subiectum, in quo subiectetur, & cui effectum suum formalem tribuat: cum ergo implicet substantia supernaturalis, ut supra ostensum est Disp. II. hunc effectum tribuere necessario debet subiecto naturali, alioqui ordinaretur ad effectum formalem impossibilem. Quod verò sit differentia inter subiectum naturale & actus naturales, in ordine ad recipiendam hanc denominationem, patet, quia subiecto etiam non utenti ratione, seu extra statum libertatis posito, ut puero recens nato, vel homini dormienti aut amenti, si infundatur, tribuit denominationem digni gloriâ, hæredis Cæli &c. cum nihilominus actui, sive naturali sive etiam supernaturali, extra statum libertatis elicitio, non tribuat denominationem meritorii, vel digni gratiâ aut gloriâ, ut apud omnes est in confesso. De hac conditione supernaturalitatis quædam addentur infra sect. 12. num. septimo. Multo plenius hæc quæstio discussa est supra, Disp. 13. sect. 10. II. & duodecima.

Gratia, cum sit accidens, petit inesse alicui subiecto, & illi effectum suum formalem tribuere.

Ratio cur gratia dignificet subiectum, non actum naturalem.

SECTIO NONA.

Quenam cadant sub meritum: Vbi peculiariter de primâ gloriâ.

I. Hoc solum isthic inquirendum superest circa meritum, alia namque conditiones, quæ ad meritum à nonnullis exiguntur, nullo modo ad illud sunt necessaria: quod enim volunt aliqui certam actus intentionem ad meritum præmii essentialis requiri, omnino falsum est, cum Scriptura & Concilia omnibus universim operibus, modo conditiones supra dictas habeant, præmium vitæ æternæ promittant, nullamque peculiarem ad hoc exigant actus intentionem. Quâ etiam de causâ falsa est opinio Bannez dicentis actum remissum, mereri quidem præmium vitæ æternæ, non tamen novum, seu gloriæ augmentum, sed ut gloriâ, ad quam jam habet jus, fiat novo titulo debita: quæ sententia latè impugnari solet 2. 2. cum de augmento charitatis, ubi iterum de ea redibit sermo.

Rejicitur opinio Bannez, circa meritum actus remissum.

II. Deinde, licet continuatio actus ad majus meritum conducat, cum per se loquendo, plus sit actum per diuturnum aliquod tempus continuare; ad meritum tamen simpliciter non est necessarium. Unde quantumvis brevi tempore quis actum aliquem cum conditionibus supra positis eliciat, etiam si per unicum tantum instans duret, actus ille erit meritorius; sic enim Angeli primo instanti quo creati sunt, convertentes se ad Deum meruerunt augmentum gratiæ juxta communem Theologorum sententiam, ergo ad meritum non requiritur aliqua actus continuatio.

III. Circa illa itaque, quæ sub meritum cadunt, certum imprimis est, bona opera, saltem supernaturalia, juxta dicta sect. præcedente, hominis justî esse condignè meritoria vitæ æternæ. Hoc sæpe insinuat in divinis literis: sic enim Matthæi 5. v. 12. ait Christus, Gaudete & exultate, quoniam merces vestra copiosa est in cælis. Ad Romanos item 2. v. 7. dicit Apostolus: Reddet unicuique secundum opera ejus (id est merita) iis quidem, qui secundum patientiam boni operis, gloriam & honorem.

R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. I.

rem, & incorruptionem querunt, vitam æternam. Hoc etiam probat illud Jacobi I. v. 12. Beatus vir qui suffert tentationem: quoniam cum probatus fuerit accipiet coronam vitæ, quam repromisit Deus diligentibus se.

Secunda Conclusio: nullus sibi primam gratiam mereri potest, vel de condigno, vel de congruo, opera liquidem naturalia ad hoc non sufficiunt, ut supra contra Pelagianos, & Semipelagianos ostensum est; per opera verò supernaturalia id fieri non potest, cum principium meriti cadere nequeat sub meritum: non est tamen cur quis alteri mereri primam gratiam nequeat. De merito tamen primæ gratiæ fusè dicitur sect. sequente.

Tertia Conclusio: probabilius videtur peccatorem non mereri de condigno primam gloriam, sed solum de congruo per actum contritionis: de hoc enim eodem modo philosophandum est, sicut de gratiâ habituali diximus sectione sextâ; licet enim illo instanti quo actum contritionis elicit, habeat pro aliquo posteriori gratiam, actus tamen ab eâ non dignificatur in ordine ad hujusmodi præmium, cum tota libertas actus ante infusionem gratiæ habitualis transferat; meritum autem actus spectari debet secundum id quod habet prout egreditur à voluntate, ut diximus loco proximè citato.

Objicies: Concilium Tridentinum sess. 6. can. 32. affirmare videtur hominem simpliciter mereri primam gloriam; sic enim habet: Si quis dixerit ipsam justificatum bonis operibus, que ab eo per Dei gratiam, & Iesu Christi Meritum, cujus vivum membrum est, sunt, non verè mereri augmentum gratiæ, vitam æternam, & ipsius vitæ æternæ, si tamen in gratiâ discesserit, consecutionem, atque etiam gloriæ augmentum; anathema sit. Ubi consultò videtur Concilium non dixisse nostris operibus mereri nos gratiam, sed augmentum gratiæ, dixit tamen nos mereri vitam æternam & augmentum gloriæ, ergo significare videtur primam gloriam cadere sub meritum, non primam gratiam.

Dices: quivis gradus gloriæ est gloria, ergo ad verificanda verba Concilii sufficit quòd quemcumque gradum gloriæ mereatur, ad hoc ut simpliciter dicatur mereri gloriam. Contrâ: etiam quivis gradus gratiæ est gratia, & tamen secundum Concilium non meretur quis simpliciter gratiam, ergo. Dices secundo loqui ibi Concilium de merito de congruo. Contrâ, ergo & meretur primam gratiam habitualement, hanc enim per actum contritionis meretur de congruo, cum tamen non dicat Concilium mereri homines gratiam, sicut dicit de gloriâ, sed solum augmentum gratiæ.

Respondetur itaque, non loqui ibi Concilium de primo actu contritionis, sed de aliis justificationem subsequenteribus, cum opera illa vocet fructus justificationis, dicatque procedere à justificato, & vivo membro: per quemvis ergo actum ex iis, qui sequuntur post primum actum contritionis, meretur homo simpliciter gloriam, non tamen simpliciter gratiam, sed solum augmentum gratiæ; nullum enim gradum gratiæ de condigno mereri quis potest, nisi priùs habeat aliquem gradum gratiæ, ut supra ostendimus: at vero licet non haberet ullum gradum gloriæ posset nihilominus mereri aliquem illius gradum, cum gloria non sit de conceptu meriti, sicut gratia; quemadmodum etiam per secundum peccatum mortale ita meretur peccator damnationem æternam, ut si

IV. Nullus sibi mereri potest primam gratiam.

V. Peccator per actum Contritionis non meretur primam gloriam de condigno, sed tantum de congruo.

VI. Dices: Exmereri primam gloriam; sic enim habet: Si quis dixerit ipsam justificatum bonis operibus, que ab eo per Dei gratiam, & Iesu Christi Meritum, cujus vivum membrum est, sunt, non verè mereri augmentum gratiæ, vitam æternam, & ipsius vitæ æternæ, si tamen in gratiâ discesserit, consecutionem, atque etiam gloriæ augmentum; anathema sit. Ubi consultò videtur Concilium non dixisse nostris operibus mereri nos gratiam, sed augmentum gratiæ, dixit tamen nos mereri vitam æternam & augmentum gloriæ, ergo significare videtur primam gloriam cadere sub meritum, non primam gratiam.

VII. Nec satisfacit quis dicendo quemvis gradum gloriæ esse gloriam.

VIII. Resp. Non loqui ibi Concilium de primo actu contritionis.

Res d. contrario declaratur per peccatum mortale.

aliunde non esset eâ dignus per primum peccatum, per hoc tamen esset. Concilium autem non dicit iustificatum mereri primum gradum gloriæ, sed gloriam, quod sufficienter hoc modo explicatur.

IX.
De merito iustis circa media sufficientia, & perseverantiam.

Quarta Conclusio: iustus cum ope Dei supernaturali mereri de condigno potest auxilia sufficientia, seu media necessaria ad perseverandum, ipsam tamen perseverantiam de facto non meretur de condigno, de congruo tamen illam mereri iustus posset; imò Tannerus & alii id posse iustum putant facere de condigno.

X.
Qui mereri potest finem, potest mereri media.

Quatuor partes habet Conclusio: prima quod scilicet possit iustus auxilia sufficientia mereri, probatur; qui enim mereri potest finem, nempe beatitudinem, potest mereri media ad illam consequendam requisita, nec deserit unquam Deus, nisi deseratur. Secunda pars constat ex Concilio Tridentino sess. 6. cap. 13. & can. 16. ubi definit perseverantiam esse speciale donum Dei, & iustum sine speciali revelatione certum de illâ esse non posse: quare iubentur omnes cum timore ac tremore salutem operari. Tertia pars Conclusionis probatur: tum quia in oratione dominicâ oramus pro perseverantia: tum quia in rebus quæ ad amicitiam conservationem pertinent, congruum videtur ut amicus amico consentiat, & ab eo postulata concedat. Quarta demum pars ostenditur; etsi enim merito exigentiæ opera bona non petant perseverantiam, at verò si peculiariter à Deo proponeretur, non est cur eam iustus tanquam præmium accidentale mereri non posset, sicut secundum omnes mereri potest remissionem peccatorum venialium.

Congruum est, ut in rebus ad amicitiam spectantibus amicus amico consentiat.

XI.
Bona temporalia, nisi aliquo modo ad finem supernaturalis referantur, sub nullo merito cadunt infallibiliter.

Quinta Conclusio: Bona temporalia sine ullâ relatione ad vitam æternam, seu finem supernaturalem, non cadunt sub merito de condigno vel congruo infallibiliter. Ratio est, quia hæc indiscriminatum tam malis quam bonis contingunt, imò frequentius malis. Sape nihilominus à Deo dantur bonis iuxta illud Psalmi 33. *Divites eguerunt, & esurierunt, inquirentes autem Dominum non minuentur omni bono.* Unde verisimile est ea frequenter de congruo, licet fallibiliter, & non certâ lege à Deo conferri.

SECTIO DECIMA.

Utrum prima gratia cadere possit sub meritum.

I.
Proposuitur status præsentis controversiæ.

QUOD aliis terminis proponi solet, utrum principium meriti cadat sub meritum: quod etsi sæpe hæcenus fieri non posse supposuerimus, & occasione datâ variis locis obiter sit ostensum, isthic nihilominus rem hanc paulò susius declarabimus. Quæstio verò procedit tam de gratiâ habituali, seu iustificante, quam de gratiâ efficienter & ad actum primum meritorium concurrente.

II.
Peccator per opera bona auxilio gratiæ exercitiâ gratiam habituale meretur de congruo.

Non autem quarimus circa gratiam habitualement, utrum opera quæ iustificationem præcedunt, eam mereantur de congruo, communis enim Theologorum sententia cum S. Thoma in 2. distinct. 27. q. unicâ, art. 4. & S. Bonaventura in 4. distinct. 15. par. 1. art. 1. q. 5. hoc affirmat, peccatorem scilicet bonis operibus ex auxilio supernaturali seu gratiâ factis, iustificationis gratiam de congruo mereri. Ita cum sanctis Doëtoribus citatis Ferrara 3. contra Gentes, cap. 149. sine: Suarez libro 12. de merito, cap. 37. Vasquez 1. 2. q. 218. cap. 2. Vega in Tridentinum lib. 8. cap. 8. & alii contra Medi-

nam 1. 2. q. 114. art. 5. & alios nonnullos ex recentioribus Thomistis. Ratio assertionis est, cum enim hæc opera sint bona & supernaturalia, sunt saltem de congruo meritoria gratiæ, cum ad meritum de congruo non requiratur æqualitas inter meritum & præmium: unde & intuitu horum operum cernimus Deum sæpe gratiam peccatoribus infundere. Quæstio est ergo de merito de condigno, seu utrum actus bonus supernaturalis ex gratiâ elicited mereri possit ipsam primam gratiam habitualement, per quam redditur meritorius de condigno.

Ratio cur hæc opera mereantur gratiam de congruo.

Conclusio: nullus vel primam gratiam habitualement de condigno, vel gratiam excitantem ad primum actum meritorium physicè concurrentem de congruo mereri potest. Ratio est, quia sequetur dari mutuam causalitatem, & idem primò producere seipsum, quorum neutrum fieri potest, vel divinitus, ut ostendi Disp. 19. & 21. Phycicorum, idque non in causis physicis magis verum est, quam in moralibus: sequela probatur, actus enim qui de condigno meretur primam gratiam habitualement, hanc condignitatem, partialiter saltem, accipit ab hac eadem gratiâ, ergo pro illo priori existit gratia, cum meritum condignum existere debeat ante præmium, ergo si hæc eadem gratia detur actui condigno pro præmio, producit moraliter seipsum, & insuper est antequam producat, cum non producat nisi intuitu hujus actus meritorii, siquæ effectus illius moralis. Deinde cum, ut dixi, sit effectus hujus actus ut meritorii de condigno, erit effectus moralis sui.

III.
Prima gratia nulla modo cadere potest sub meritum.

Sequitur gratiam esse antequam producat, & esse effectum sui.

Ad hoc duobus modis responderi potest: primò cum P. Suarez qui secundum distinctionem illam suam de intentione & executione ait meritum in intentione, seu à Deo intentum, posse esse causam sui in executione, seu movere Deum ad illud tanquam præmium sui à parte rei ponendum.

IV.
Prima Actus intentionis gratiæ sententia respicitur.

Hunc procedendi modum, quem tamen Patri Suarez perquam familiarem esse animadverto, nunquam probare potui: nullus enim quidquam meretur ex eo quòd Deus intendat illi dare meritum; sed ad hoc ut moveat ad præmium, concipi debet ut existens extra omnes suas causas, & ut completè futurum, meritum autem solùm intentum non est futurum completè; nisi enim addatur executio, & medium ad illius productionem necessarium, nunquam existet à parte rei, ergo ad illius futuritatem aliquid aliud requiritur præter meram intentionem.

V.
Impugnatur distinctio meriti quod intentionem & executionem.

Dices: eo ipso quòd Deus intendat actum, intendit medium aliquod ad eum producendum necessarium, non tamen determinatum, sed indeterminatum, nempe hoc vel illud, sicque ex vi meriti hoc modo prævisi movetur ad illud à parte rei ponendum, & dandum per modum præmii, & hoc pacto meritum in intentione est causa sui in executione. Sed contrâ, redit namque eadem difficultas, meritum siquidem tantum indeterminatè intentum, seu ex hoc vel illo medio, non est adhuc completè futurum, nisi enim accedat alia voluntas hoc medium in particulari determinans, actus nunquam à parte rei ponetur, & consequenter hoc modo prævisus non videtur ut completè futurus. Sicut si quis intendat ire Romam hac vel illâ viâ, equo vel curru, &c. nisi viam & medium determinet, nunquam sequetur iter Romanum. Quare actus solummodo intentus, & hoc modo prævisus non existit sufficienter ad obtinendum præmium, multò minùs ut ipsemet actus detur in præmium sibi.

VI.
Medium indeterminatum perinde est ac nullum.

Vi actus sui futurus, necessaria est alia voluntas præter intentionem indeterminatam.